

Τα νέα του ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Ο χειμώνας πέρασε ευτυχώς χωρίς δυσάρεστες εκπλήξεις, έτσι οι λιγοστοί κάτοικοι του χωριού μας δεν αντιμετώπισαν ιδιαίτερες δυσκολίες. Ένα ελαφρύ χιόνι μόνο σκέπασε τον τόπο. Ευτυχώς οι βροχές ήταν αρκετές και ελπίζουμε η γη να ποτίστηκε, ώστε το καλοκαίρι να μην έχουμε πρόβλημα με το νερό.

Ο ΗΠΙΟΣ καιρός του Μάρτη γέμισε τα χωράφια με χόρτα. Αυτό έγινε αιτία καθημερινά να επισκέπτονται για να τα μαζέψουν άνθρωποι από τα γύρω χωριά ή και από μακριά. Υπολογίστηκε ότι ένα Σαββατοκύριακο παρέλασαν πάνω από διακόσια άτομα στο Τούμπαλι, Στερνίτσα και

στις γύρω περιοχές.

ΤΑ ΜΑΝΙΤΑΡΙΑ φέτος δεν ήταν πολλά και έτσι οι μανιτώδεις συλλέκτες του χωριού μας δεν έμειναν ικανοποιημένοι.

ΣΤΗΝ 1 ΜΑΡΤΙΟΥ τελευταίο Σάββατο των Απόκριων έγινε στους Μολάους ο ετήσιος χορός του συλλόγου «Ελατος». Πολύς κόσμος με κέφι απόλαυσε την βραδιά, που ήταν καλά οργανωμένη. Το κρασί έφερε γρήγορα τους χορευτές στην πίστα, ξεχνώντας για λίγο τα προβλήματα που όλους μας παιδεύουν τα τελευταία χρόνια.

ΤΟ ΤΡΙΗΜΕΡΟ της Καθαράς Δευτέρας λιγοστοί ήταν οι επισκέπτες στο χωριό από την Αθήνα. Η οικονομική κρίση έχει πλέον διαμορφώσει

νέες καταστάσεις. Παρά ταύτα ένα απρόσμενο γλέντι έγινε στο μαγαζί του Κώστα Παυλάκη.

Η 25Η ΜΑΡΤΙΟΥ γιορτάστηκε όπως κάθε χρόνο με όλο το τελετουργικό. Μετά την δοξολογία κατέθεσαν στεφάνια ο Πρόεδρος του Κοινοτικού Διαμερίσματος μας κ. Αλέκος Πριφτάκης και ο πρόεδρος του συλλόγου «Ελατος» κ. Θεοδωρής Παυλάκης. Πιστή η Ντίνα Δρίβα στο καθήκον της, απαγγέλιε το ποίημα της.

Ο ΗΠΙΟΣ καιρός έφερε τας αμπελουργούς νωρίς στο σκάψιμο των αμπελιών. Παραδοσιακοί με τις τσάπες οι Φίλιππος Γκλιάτης, Στάθης Λεγάκης, Γιάννης Ξαστερούλης, αλλά και οι άλλοι με μηχανικά μέσα ολοκλήρωσαν

της εργασίες τους.

ΕΧΕΙ ΑΡΧΙΣΕΙ αυτές τις ημέρες το φύτεμα της πατάτας στους κήπους. Να ευχηθούμε καλή επιτυχία και καλή σοδειά, όμως ας είμαστε προσεκτικοί, στην χρήση των λιπασμάτων. Σημασία έχει η ποιότητα, όχι η ποσότητα, εκτός αυτού δημιουργούμε κινδύνους για την υγεία μας.

ΤΑ ΔΕΝΤΡΑ έχουν ανθίσει, ο τόπος έχει γεμίσει άνθη ελπίζουμε η καρποφορία να είναι ικανοποιητική εφέτος.

ΟΙ ΦΥΛΑΚΕΣ ακούραστοι εκτέλεσαν για μια ακόμη χρονιά το καθήκον τους.

Ο ΠΑΠΑ-ΓΙΩΡΓΗΣ ακούραστος μελωδός με την βοήθεια της αγαπημένης μας Κατερίνας Τσίγκου ψάλουν κάθε Παρασκευή τους Χαιρε-

τισμούς και τις Κυριακές την Θεία Λειτουργία.

ΑΡΧΙΣΕ η διαμόρφωση του χώρου του παλαιού γηπέδου. Τμήμα αυτού θα γίνει ένα νέο γηπέδο 5x5 και το υπόλοιπο θα μετατραπεί σε βοτανικό κήπο, όπου θα φυτευθούν βότανα που υπάρχουν στον Πάρωνα.

ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΘΗΚΕ το έργο της διαμόρφωσης της Γούρνας. Κατ' αρχάς θα αποκατασταθεί ο δρόμος και μετά θα γίνουν έργα ανάπλασης.

ΠΛΗΣΙΑΖΟΥΝ οι Άγιες Ημέρες του Πάσχα, το χωριό μας περιμένει. Η φύση έχει στολιστεί έτοιμη να μας προσφέρει όσα μας λείπουν και να γεμίσει της μπαταρίες μας με νέες δυνάμεις.

Καλό Πάσχα & Καλό Αντάμωμα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «Ο ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ»

ΤΟ Δ.Σ. του συλλόγου μας εύχεται σε όλους τους ΚΡΕΜΑΣΤΙΩΤΕΣ ολόψυχα όπως το λαμπρό ΦΩΣ της Ανάστασης του Κυρίου να φωτίσει τις καρδιές μας και να θερμάνει όλο τον κόσμο μεταφέροντας το Μήνυμα της αισιοδοξίας και της ελπίδας.

Καλό Πάσχα και Καλή Ανάσταση με υγεία και πολύ αγάπη για τον τόπο μας.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΕΛΑΤΟΣ»

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ και τα μέλη του Δ.Σ. του συλλόγου εύχονται στους απανταχού Κρεμασιιώτες "ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ".

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ της Τοπικής Κοινότητας Κρεμαστής Αλ. Πριφτάκης και τα μέλη του τοπικού συμβουλίου εύχονται σε όλους τους πατριώτες "ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ".

ΕΚΔΡΟΜΗ ΔΕΛΦΟΙ-ΑΓΟΡΙΑΝΝΗ

Το Δ.Σ. του συλλόγου μας ευχαριστεί θερμά τον κ. ΤΣΟΚΑ για τη δωρεάν μεταφορά των εκδρομέων μας. Ο κ. ΤΣΟΚΑΣ όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος προσέφερε τα δύο πούλμαν δωρεάν. Παρά το γεγονός ότι ο αριθμός των

εκδρομέων δεν ήταν ο αναμενόμενος εντούτοις η εκδρομή στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία. Τόσο στο ιερό των Δελφών όσο και στο χωριό Επτάλοφος-Αγόριαννη με σύμμαχο τον καιρό οι εκδρομείς ευχαριστήθηκαν τόσο την ξενάγηση από τον ξεναγό μας όσο και την

Κρεμασιώτικη παρέα κατά την παραμονή μας στην ταβέρνα του χωριού. Θέλουμε να ευχαριστήσουμε όλους τους συμμετέχοντες και να ανανεώσουμε το ραντεβού μας στην επόμενη εκδρομή μας, ελπίζοντας ότι θα συμμετέχουν ακόμα περισσότεροι πατριώτες.

ΚΡΕΜΑΣΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ
Έκδοση του Συλλόγου
Κρεμασιωτών
"Ο Πατριώτης"

Επιμέλεια σύνταξης:
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΔΟΥΝΙΑ

Γράμματα στέλνονται στις
ηλεκτρονικές διευθύνσεις:
giotatratakou@gmail.com
margaritadounia@gmail.com
nickpardal@gmail.com

Κείμενα προς δημοσίευση
στέλνονται στον κ.
ΝΙΚ. ΔΟΥΝΙΑ
Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 18
ΒΡΙΑΛΗΣΙΑ
Τ.Κ. 152 35

Τηλέφωνα επικοινωνίας:

Γιάννης Παπαμιχαλόπουλος:
6982549549
Νίκος Παρδάλης:
6977772848
Αντώνης Ταμβάκος:
6946310310
Χρήστος Γκλιάντης:
6948042385
Ελένη Παπαμιχαλοπούλου:
6973513670
Λένα Τραπεζόντα:
6973796145
Στέλλα Παρδάλη:
6942663727
Γιάννης Γκιουζέλης:
6972112149

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ
CDI Α.Ε.
Στ. Τσαλαβούτα 2
Περιστερί
Τηλ. 210 2533252
www.cdi.gr

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

ΣΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ φύλλο της εφημερίδας, αριθμ. 52-Δεκέμβριος 2013, δημοσιεύθηκε άρθρο μου με τίτλο « Αποχαιρετισμός στον Μπαρμπα-Γιώργη ».

Σε αυτό το άρθρο μου έχω διαπράξει δύο σοβαρά λάθη. Αναφέρω ότι η θεια-Κοσκινού ονομαζόταν Στέλλα Τσορομώκου ενώ το όνομά της ήταν Ελένη Τσορομώκου. Επιπλέον, ως ημερομηνία θανάτου του μπαρμπα-Γιώργη Πριφτάκη αναφέρω την Κυριακή 14η Ιανουαρίου 2013 ενώ η σωστή ημερομηνία είναι η Κυριακή 13η Ιανουαρίου 2013. Σύμφωνα με μαρτυρία του Ιωάννη Αν. Πριφτάκη, ο μπαρμπα-Γιώργης απεβίωσε την ίδια ημερομηνία με τον πατέρα του, τον μπαρμπα-Γρηγόρη Πριφτάκη, ο οποίος απεβίωσε 29 χρόνια πριν τον υστερότοκο γιο του, στις 13 Ιανουαρίου 1974.

Ευχαριστώ για τις επισημάνσεις και συγγνώμη για τις αβλεψίες μου.

N. ΚΑΛΚΑΝΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΑΡΙΘ. 2

ΣΗΜΕΡΑ την 26η Φεβρουαρίου 2014 ημέρα Τετάρτη και ώρα 13.00 μμ συνήλθε το Τοπικό συμβούλιο της Τοπικής Κοινότητας Κρεμαστής της Δημοτικής Ενότητας Νιάτων του Δήμου Ευρώτα σε δημόσια συνεδρίαση στο κατάστημα της Τοπικής Κοινότητας Κρεμαστής ύστερα από την αρθ. 4/20/2/2014 πρόσκληση του Προέδρου σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 3852/2010 και επιδόθηκε με αποδεικτικό σε όλους τους Τοπικούς συμβούλους για την συζήτηση και λήψη αποφάσεων στα κάτωθι θέματα ημερησίας διάταξης:

Θέμα 10: Λήψη Απόφασης για μη διάνοιξη του υπολοίπου δρόμου στον Αϊ Λια και την μη εγκατάσταση ανεμογεννητριών στον Αϊ Λια της ΤΚ Κρεμαστής της ΔΕ Νιάτων του Δήμου Ευρώτα.

Πριν από την έναρξη της συνεδρίασης ο Πρόεδρος της Τοπικής Κοινότητας Απιδέας ότι σε σύνολο 3 Τοπικών συμβούλων ευρέθησαν

Παρόντες :
Πριφτάκης Αλέξανδρος Πρόεδρος
Παπαμιχαλόπουλος Κων/νος
Κοσμάς Χρήστος

Στη συνεδρίαση παρέστη ο υπάλληλος του Δήμου Ευρώτα Μακρής Αθανάσιος για την τήρηση των πρακτικών της συνεδρίασης.

Ο Πρόεδρος ύστερα από την διαπίστωση απαρτίας κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης και εισηγήθηκε ως κατωτέρω το 1ο θέμα της ημερησίας διάταξης.

Θέμα 10: Λήψη Απόφασης για μη διάνοιξη του υπολοίπου δρόμου στον Αϊ Λια και την μη εγκατάσταση ανεμογεννητριών στον Αϊ Λια της ΤΚ Κρεμαστής της ΔΕ Νιάτων του Δήμου Ευρώτα.

Αριθ. Απόφ. 2/2014

Για το ανωτέρω θέμα της ημερησίας διάταξης ο πρόεδρος έδωσε το λόγο στον Τοπικό Σύμβουλο Παπαμιχαλόπουλο Κωνσταντίνο ο οποίος είπε τα εξής:

Το Τοπικό Συμβούλιο Κρεμαστής λαμβάνοντας υπόψη του:

α) Την ομόφωνη απόφαση των Κρεμασιωτών να μην εγκατασταθούν Ανεμογεννήτριες στον Αϊ Λια (το βουνό που είναι επάνω από το χωριό).

β) την έντονη φημολογία τελευταίως περί εγκατάσταση ανεμογεννητριών και

γ) τις μετρήσεις που πραγματοποίησε εταιρεία που ειδικεύεται στην ηλεκτρική ενέργεια αλλά και όταν υπάλληλοι της ανωτέρω εταιρείας ερωτηθήκαν στην πλατεία του χωριού γιατί προβαίνουν στις εν λόγω μετρήσεις απήντησαν ότι μόλις ανοιχθεί το υπόλοιπο τμήμα του δρόμου κατά μήκος του βουνού Αι Λια πρόκειται να εγκατασταθούν ανεμογεννήτριες.

Για τους ανωτέρω λόγους το Τοπικό Συμβούλιο Κρεμαστής

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

α) Να ζητήσει από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Ευρώτα την λήψη απόφασης για την ΜΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΕΜΟΓΕΝΝΗΤΡΙΩΝ ΣΤΟΝ ΑΪ ΛΙΑ.

β) Να ζητήσει από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Ευρώτα την λήψη απόφασης ώστε να μην γίνει η διάνοιξη του υπολοίπου δρόμου κατά μήκος του βουνού Αι Λια (δρόμος που σωστά έχει σταματήσει από το Δασαρχείο Μολάων) και να κλείσει το ήδη διανοιχθέν τμήμα του δρόμου με ρίψη χώματος ή δενδροφύτευση.

γ) Η παρούσα απόφαση να σταλεί στον κ. Δήμαρχο Δήμου Ευρώτα, στην κ. Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ευρώτα (για την λήψη σχετικών αποφάσεων από το Δημοτικό Συμβούλιο), στον επικεφαλής της μείζονος Αντιπολίτευσης, και στον Δημοτικό Σύμβουλο Παυλάκη Παναγιώτη ως εκπρόσωπο της Δ.Ε. Νιάτων για να λάβει γνώση.

δ) Η παρούσα απόφαση να τοιχοκολληθεί στην Κεντρική πλατεία του χωριού για να λάβουν γνώση οι κάτοικοι της Κρεμαστής και να κοινοποιηθεί με μέριμνα του Προέδρου του Τοπικού Συμβουλίου σε όλους τους Πολιτιστικούς συλλόγους των Κρεμασιωτών Ελλάδος και Εξωτερικού για να λάβουν γνώση.

ε) Η απόφαση αυτή να κοινοποιηθεί στο Δασαρχείο Μολάων για δικές του ενέργειες.

Εξαντληθέντων των θεμάτων λύεται η συνεδρίαση και αφού συντάχθηκε το παρόν πρακτικό υπογράφεται ως έπεται.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΠΡΙΦΤΑΚΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΜΑΚΡΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΔΗΜ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ, ΚΟΣΜΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΑΓΝΑΝΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΑΠΟ ΤΟ ΧΟΡΟΚΑΜΙΝΟ ΣΤΙΣ ΤΑΡΑΤΣΕΣ

Ενα πρωινό (μόλις έφεξε), ικανοποιώντας, έντονη επιθυμία μου, βρέθηκα στο παλιό χοροκάμινο (ασβεστοκάμινο) στις «Ταράτσες» στη κορυφή στη κορυφή της «Τσουγγάνας». Θέαμα καταπληκτικό! Όλο το χωριό, μπροστά μου, ο ήλιος ετοιμαζόταν να φανεί.

Αγναντεύοντας τη περιοχή ήρθαν στο νου μου ένα σωρό αναμνήσεις γύρω από τους τόπους του χωριού και τους ανθρώπους που τους περπατούσαν και τους φρόντιζαν, εκείνα τα δύσκολα παιδικά μου χρόνια (1945 – 1955).

Οι μνήμες εστιαστήκαν περισσότερο στους κήπους του χωριού.

- Στα πόδια του χωριού σε μια έκταση μικρή (περίπου 200 στρέμματα), βλέπεις σαν προκήπιο του, τους περίπου 500 λαχανόκηπους με μέση επιφάνεια 400 τετραγωνικά ο καθένας, που, εδώ και πολλά χρόνια, είναι σε συνεχή αναγκαστική αγρανάπαυση (χέρσοι), χορταριασμένοι.

- Οι περισσότερες οικογένειες του χωριού είχαν και καλλιεργούσαν ένα λαχανόκηπο, για να καλύψουν τις βασικές διατροφικές ανάγκες τους.

- Οι εποχικές εργασίες και καλλιέργειες ολοχρονής ήταν οι ακόλουθες:

α. Μάρτης: Σκάψιμο βαθύ, με τη σάπια και το χώμα σε «κουκούρια».

β. Απρίλης: Προετοιμασία για το φύτεμα της πατάτας. σπάσιμο και ισοπέδωση των κουκουριών, ανάμειξη με το φουσκί (που ήταν στην άκρη του κήπου αποθηκευμένο από το χειμώνα) άνοιγμα των αυλακιών με τσάπα. Μικρές βραγιές στις γωνίες του κήπου ήταν για βλίτα, ή κολοκυθιάς, η ραδίκια.

γ. Απρίλης : φύτευμα του σπόρου της πατάτας, σπορά λαχανικών.

δ. Απρίλης – Ιούλιος : Βοτάνισμα, πότισμα της πατάτας και των βραγιών.

ε. Αύγουστος: Συγκομιδή της πατάτας αποθήκευση στο σπίτι για τις ανάγκες της χρονιάς (πατάρι στις τράβες της σκεπής του σπιτιού).

στ. Σεπτέμβρης: προετοιμασία του εδάφους σπορά λαχανικών [ραδίκια, μαρούλια, βογγύλια (ραπανάκια), μάπες] για τις ανάγκες φθινοπώρου – χειμώνα.

- Οι λαχανόκηποι ποτίζονταν από τις παρακάτω πηγές:

- Κεντρική βρύση
- Χαβούζα Αη Νικόλα
- Χαβούζα Κρυόβρυσης

Είχε κατασκευασθεί χωμάτινο δίκτυο (αυλάκια) άρδευσης των λαχανόκηπων που το διαχειριζόταν ο κοινοτικός κηποφύλακας.

- Η φύλαξη των λαχανόκηπων και η διαχείριση του νερού άρδευσης γίνονταν από τον κοινοτικό κηποφύλακα. Αυτός ειδοποιούσε τους ιδιοκτήτες για την ώρα που έπρεπε να ποτίσουν τους κήπους τους (νύχτα, μέρα). Από τους κηποφύλακες θυμάμαι έντονα:

- Τον Παν. Παρδάλη (Στύλο)
- Τον Γεωρ. Κοσμά (Ντερβένη)
- Τον Γιάννη Κοσμά (Ξυνό)
- Τον Γ. Ταμβάκο (Γιωργίκο)
- Τον Κ. Ζώταλη (Μπάλα)

Η ετήσια αμοιβή τους ήταν σε είδος (στάρι).

- Η αγάπη και η καλλιεργητική φρο-

Η Άνοιξη ήρθε...

Καταπράσινοι κήποι Άνοιξη του 1967.

ντίδα της κάθε οικογένειας για τον μικρό «κηπάκο», που ήταν σαν μια μεγάλη «παρεστιά», ήταν αξιοθαύμαστη και διδακτική.

Με αυτή κατάφεραν να εξασφαλίζουν την διατροφή τους όλο το χρόνο (πατάτες, κολοκύθια, λαχανικά ημέρας, μέχρι να βγουν τα άγρια χόρτα στα βουνά) αλλά και το χορτάρι των οικιακών ζώων τους, (ζα, γίδες, κότες). Μια σταλιά τόπος τι έδινε! Όλα τα προϊόντα μοσχοβολούσαν.

Θυμάμαι μέρες, που στο χτίρι της βρύσης ήταν αδιαχώρητο για τις νοικοκυρές, που έπλεναν λαχανικά για μαγείρεμα και φορτώνονταν βαρέλια με νερό για τη φαρμίλια.

Ένας κηπάκος μικρός, φροντισμένος με ζήλο και αγάπη, χωρίς λιπάσματα, μόνο με την κοπριά από τα ζα, έφτανε τότε για να θρέψει μια φαρμίλια 8-10 ατόμων, όλο το χρόνο, με τα νόστιμα και υγιεινά προϊόντα του.

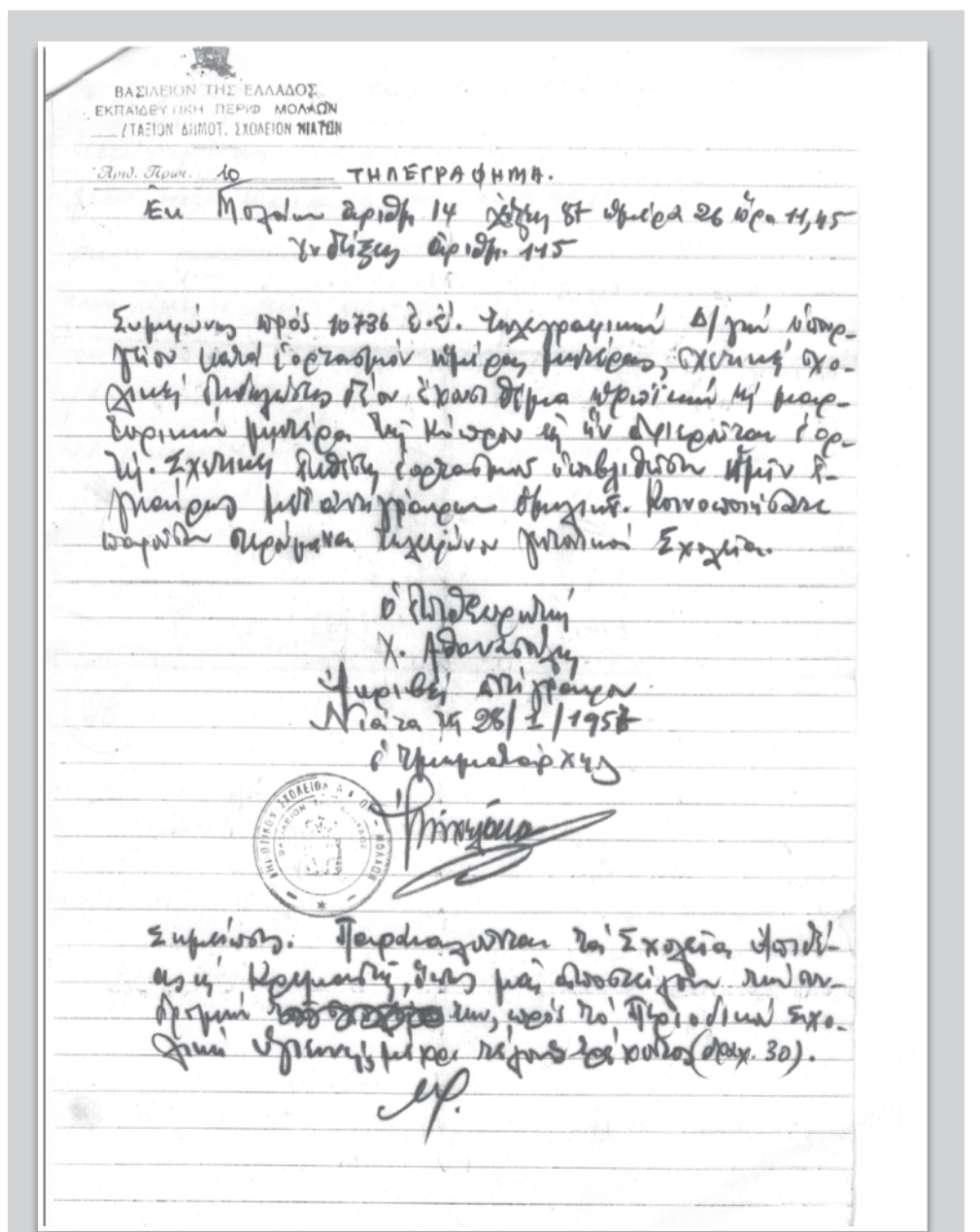
- Τα σημερινά περιβαλλοντικά προβλήματα (μόλυνση), η ανάγκη συνεχούς ψεκασμού καλλιεργειών σε μολυσμένα εδάφη, οι συνέπειες της παγκοσμιοποίησης, η παγκόσμια οικονομική κρίση απειλούν έντονα την σημερινή κοινωνία και βγάζουν απαισιόδοξα μηνύματα, στερήσεων, φτώχειας.

- Μήπως πρέπει να ξαναζωντανέψει ο παλιός λαχανόκηπος που έθρεψε τόσες γενιές Κρεμαστιωτών με τα γνήσια προϊόντα του;

Η νέα γενιά που κληρονομεί τους κήπους ας έχει την πρόνοια να τους διατηρήσει.

Φορτωμένος με τις αναμνήσεις των παιδικών χρόνων που ξαναζωντάνεψαν από το αγνάτευμα αυτό, κατηφόρησα και έφτασα στη «Κρυόβρυση», ιδρωμένος, κουρασμένος και ξεδιψασα. Ήταν μια μέρα αξέχαστη.

N.A.Δ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ της Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Μολών προς το Σχολείο της Κρεμαστής στις 28/1/1957 όπου προτείνεται να τιμηθεί την ημέρα της μητέρας (εορταζόταν τότε στις 2 Φεβρουαρίου) η ηρωική μάνα της Κύπρου, επιπλέον δε να σταλούν οι συνδρομές για το περιοδικό «Σχολική Υγιεινή»

Αναδημοσίευση άρθρου της Παναγιώτας Στρατάκου Δούνια

Αναδημοσίευση

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

* Σκοπός αυτής της στήλης είναι να παρουσιάσει τα ήθη και έθιμά μας, θυμίζοντας σε μας τους μεγαλύτερους, ημέρες και χαρές που είχαμε την τύχη να ζήσουμε, αλλά και να τα γνωρίσει στους νεότερους ώστε να τονώσει την εκτίμηση και τη διάθεση για τη διατήρησή τους.

Πλησιάζοντας στον εορτασμό του Πάσχα, θα κάνουμε μια σύντομη αναφορά στα πιο γνωστά μας έθιμα.

Η Σαρακοστή του Πάσχα είναι η μεγαλύτερη και αυστηρότερη νηστεία. Μια περίοδος κατασκευαστικής εγκράτειας 50 ημερών που μας οδηγεί στην Λαμπρή. Το τελευταίο φαγητό, το βράδυ της Κυριακής προ της Καθαρής Δευτέρας, είναι το αυγό, σύμβολο ζωής, κύτταρο διατήρησής της.

Αυτό είναι και το πρώτο που γευόμαστε το βράδυ της Ανάστασης στην εκκλησία.

Κυριακή των Βαΐων: Οι ιερείς προσφέρουν βάγια, σε ανάμνηση της υποδοχής του Ιησού στα Ιεροσόλυμα «Έλαβον τα βάγια των φοινίκων και εξήλθον εις υπάντησιν αυτού!»

Τα βάγια φυλάγονται στο ειconoστάσι σαν ξόρκι για το καλό της οικογένειας.

Η νηστεία διακόπτεται με την κατανάλωση ψαριού. Γνωστός ο στίχος

«Βάγια - Βάγια των Βαγιών τρώνε ψάρι και κολλιό και την άπλη Κυριακή τρώνε το ψητό τ' αρνί».

Ακολουθεί η Εβδομάδα των Παθών. Η παρακολούθηση αλλά και η συμπίεση των πιστών στην πορεία του Ιησού στον τόπο του μαρτυρίου, της ταφής, αλλά και της Ανάστασής του.

Ο λαός σιωπηρά στην περίοδο της προσμονής προετοιμάζεται για τη μεγάλη γιορτή.

Ασβεστώνει τα σπίτια και τις αυλές του που έχουν πλημμυρίσει με τ' ανοιξιότικα θουλουδία, βάφει τ' αυγά, ετοιμάζει τα γλυκίσματα.

«Ο Νυμφίος έρχεται εν τω μέσω της νυκτός» και οι εκκλησίες γεμίζουν κόσμο τα βράδια.

Την Μ. Τετάρτη γίνεται το Ευχέλαιο, που του αποδίδεται ξεχωριστή θεία ιδιότητα και δύναμη. Με ξυλάκια διπλωμένα στην άκρη με βαμβάκι και εμποτισμένα με το λάδι του ευχελαίου, οι πιστοί σταυρώνονταν στο μέτωπο, στις παριές στο σαγόνι και τα χέρια.

Τα παιδιά χρόνια αυτή τη μέρα οι γυναίκες παρασκεύαζαν το νέο προζύμι της χρονιάς από το αλεύρι που είχε ωριότερα ευλογηθεί.

Μ. Πέμπτη. Με το προζύμι της προηγούμενης μέρας οι νοικοκυρές ζύμωναν τα κουλούρια και ετοιμάζαν τα γλυκίσματα.

Η Μεγάλη Πέμπτη ονομάζεται και Κόκκινη Πέμπτη επειδή η γνωστότερη ασχολία της ημέρας είναι το βάψιμο των αυγών. Σύμφωνα με την παράδοση τ' αυγά βάφονται κόκκινα σε ανάμνηση του χυμένου αίματος του Ιησού στον σταυρό.

Την νύχτα διαβάζονται τα Δώδεκα Ευαγγέλια και γίνεται η Σταύρωση. Η κορύφωση του θείου δράματος. Ο λαός συμπαρίσταται, και στο Μοιρολόι της Παναγιάς βάζει τα δικά του αισθήματα και λόγια:

«Σήμερα μαύρος ουρανός, σήμερα μαύρη μέρα», αλλά κλείνει με το αισιόδοξο μήνυμα «Εμένα να με καρτερείς το Σάββατο το βράδυ... τότε και συ μανούλα μου θα χεις χαρές μεγάλες».

Μ. Παρασκευή ημέρα αργίας και νηστείας. Δεν μαγειρεύουν, δεν κάνουν καμιά εσωτερική και εξωτερική δουλιά.

Η προετοιμασία και το στόλισμα του Επιταφίου συγκεντρώνει τις γυναίκες από το πρωί στην εκκλησία. Το νεκροκρέβατο του Σωτήρα πλημμυρίζει με ανοιξιότικα θουλουδία της ελληνικής φύσης.

Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε και την κοινή συνεισφορά στην εκκλησία της Κρεμαστής μετά το στόλισμα του Επιταφίου με τα λιτά επιτρεπόμενα φαγητά.

Οι πιταρίτσες χωρίς ανεβασμένο ζυμάρι, ψημένες στο σίδερο, μας οδηγούν στον άζυμο ιερό άρτο των Εβραίων.

Οι καμπάνες χτυπούν συνεχώς πένθιμα και οι πενθούντες επισκέπτονται τους τάφους των δικών τους. Ημέρα αφιερωμένη στους νεκρούς. «Η εις Άδου κάθοδος» δημιουργεί δοξασίες και ελπίδες για την άνοδο των νεκρών στη γη.

Το μεσημέρι γίνεται η αποκαθήλωση.

Στην Κρεμαστή παρακολουθούμε το τοπικό μοναδικό έθιμο της περιοχής, της λιτανείας του Εσταυρωμένου μέσα στους δρόμους του χωριού και η τοποθέτηση της χρυσούφαντης παράστασης του νεκρού Ιησού στον Επιτάφιο.

Στην βραδινή ακολουθία ο κανόνας και τα εγκώμια ψάλλονται σε ρυθμό ζωηρό, πολυφωνικά από ομάδες που δημιουργούνται για εκείνη την περίσταση.

Μικρά κορίτσια στέκουν γύρω από τον Επιτάφιο, μοιροφόρες, άδοξη φρουρά στον Αμνό του Θεού. Η εξύψωση του ρόλου της γυναίκας στην ζωή και στον θάνατο μέσα στην θρησκεία μας.

Ακολουθεί η περιφορά του Επιταφίου που έχει σαν σκοπό τον εξαγνισμό όλων των χώρων. Το πλήθος ακολουθεί σιωπηλό, κρατώντας σκουρόχρωμες λαμπάδες και φαναράκια.

Το θυμίαμα από τα σπίτια, μπλέκει με τις μυρωδιές των θουλουδιών και της φύσης.

Ο σπαραγμός της μητέρας «Ω! γλυκύ μου Έαρ» συνταράσσει και παρασύρει όλους στο πένθος.

Μ. Σάββατο. Ο ιερέας καλεί το πρωί για την πρώτη Ανάσταση, στέλνοντας το χαρμόσυνο μήνυμα «Ανάστα ο Θεός».

Ο κόσμος αρχίζει τις προετοιμασίες για τη μεγάλη γιορτή. Ζυμώνουν την λαμπροκουλούρα. Ένα μεγάλο ψωμί μ' ένα σταυρό στη μέση και πέντε κόκκινα αυγά, στα τέσσερα σημεία και το κέντρο.

Το αρνί ένα καθαρά ελληνικό σύμβολο ετοιμάζεται για να ψηθεί κατά τον πατροπαράδοτο τρόπο στη σούβλα, αλλά όχι μόνο.

Ο τόπος μας ορεινός με καιρικές συνθήκες επισφαλείς οδηγεί σε άλλες λύσεις μαγειρέματος.

Το βράδυ όλοι πλυμένοι, με τα καλά τους ρούχα αδημονούν να ακούσουν το κάλεσμα της καμπάνας.

Το πένθος υποχωρεί και με το καινούργιο φως που δίνει ο ιερέας από την Ωραία Πύλη τα λευκά κεριά, τα στολισμένα, μεταλαμπαδεύουν στους πιστούς το χαρμόσυνο μήνυμα.

Σε λίγο θ' ακουστεί το «Χριστός Ανέστη». Η στιγμή του θριάμβου και της λύτρωσης, συνήθως συνοδεύεται με θορυβώδεις εκρήξεις, κωδωνοκρουσίες κ.ά.

Οι πιστοί ανταλλάσσουν ευχές και φιλιό τσουγρίζουν τ' αυγά που έφεραν μαζί τους από το σπίτι. Ποτάμια φωτός γίνονται οι δρόμοι από τις λαμπάδες που οι πιστοί μεταφέρουν στο σπίτι τους, για ν' ανάψουν το καντήλι με το νέο «Ωραίο Φως».

Ο νοικοκύρης με την λαμπάδα του, θα κάνει το σημείο του σταυρού στην εξώπορτα.

Το τραπέζι στρωμένο περιμένει με τα γνωστά φαγητά. Ελλαφριά σούπα για την ανώδυνη προσαρμογή των νηστευμένων, αλλά και μαγειρίτσα κ.ά.

Κυριακή του Πάχα.

Η Λαμπρή όπως την λέει ο λαός, αρχίζει από το πρωί με το ψήσιμο του οβελία, του κοκκορετσιού, τις χαρούμενες μουσικές και τα γλέντια. Μια ανοιξιότικη γιορτή στην ύπαιθρο, συνταιριασμένη με την θρησκευτική αναγέννηση.

Το απόγευμα ο κόσμος ξαναβρίσκεται στις εκκλησίες για τον εσπερινό της Αγάπης.

Το πανανθρώπινο μήνυμα της ανάστασης θα σταλεί σ' όλα τα μήκη και τα πλάτη με το διάβασμα του «Απόστολου» και του «Ευαγγελίου» σε όσες γλώσσες έχουν τη δυνατότητα ν' απαγγελθούν.

Ακολουθούν δημόσια γλέντια και όλοι με γιορτινή διάθεση απολαμβάνουν μεγαλοπρεπώς την ημέρα.

Ίσως ο στίχος του ποιητή μας Γ. Γερίτη να περικλείει όλο το μήνυμα, την σοφία και την ελπίδα αυτής της γιορτής βάζοντας στον μονόλογο του «ρόδο»

«Μην με κλαις, σ' άλλα χρώματα του Απρίλη θα φέρω, θα σκορπίσω το μήνυμα μιας αλήθειας που ξέρω»

Καλό σας Πάσχα

ΚΡΕΜΑΣΤΙΩΤΙΚΑ
ΕΘΙΜΑ

Ο έρχομός του Μάρτη

Για τα πολύ όρεινά χωριά χειμώνας δέν είναι μόνο τό κρύο, τά γυμνά δέντρα και τά τζάκια πού καπνίζουν. Είναι άκόμα ή πυκνή μουγκάρα, τό άγρίεμα του βοριά, είναι τό χιόνι, και πίο πολύ είναι τό κλείσιμο στα σπίτια μέρες και μέρες.

Τό δικό μας χωριό γνώρισε πολλούς χειμώνας μέ στίβες χιονιού, μέ άποκλεισμό κάθε επικοινωνίας. Τό σχολείο σταμάταγε τή λειτουργία του, οι δουλειές στα χωράφια έπαυαν, και οι οικογένειες ζούσαν όλημερίς στη γωνιά γύρω στη παρεστία. Τό δικό μας χωριό άκουμπισμένοι στην άγκωνή σιγοκοιμόντουσαν ενώ τά παιδιά άνυπόμονα, μέ κοκινισμένα μάγουλα άγνάντευαν τόν κάτασπρο κόσμο του χιονιού μέσα από τά μικρά παράθυρα, και κάθε τόσο άλλαζαν σκαμνιά. Οι πίο

νεοί, έσπαζαν τήν πού του χιονιού, άνοιγαν γες μέσα στα ντουβ χιονιού και φτάν Βρύση ή και τά μαγ πίναν ξεροσφύρι τό Οί πολλές όμως μέ κλεισμού δημιουργεί δυσκολίες σοβαρές των χωριανών μας. φορές τελείωνε τό ήταν άδύνατο νά φούρνο μέ τό χιονιό δέν μπορούσαν νά άφού και οι τροφέ γίδες λιγότευαν. προνοητικοί είχαν προβλήματα. Όμως όλοι προνοητικοί συνέχιζε ό άποκί τόσο πίο δύσκολη η ζωή. Ο βασανιστή μώνας σκορπούσε κτηση στόν πίο πολ και δέν έβλεπε πότε σει, και θάρρει ή Α αλλάξει ή ζωή του Ο έρχομός του ήταν ένα πολύ σ γεγονος για τό χωρι έλπιζαν πώς ή ά Ανοιξη ήταν τό

Σέ κρεμασιώτικο τόνο
«ΟΙ ΝΗΣΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ»

«Η πίστη των άποϊκων ανθρώπων άνέκαθεν είναι θερμή, είναι πηγαία και πραγματική. Η άνώτερη δύναμη είναι στενά δεμένη μέ τόν άνθρωπο πού ζει στη φύση, πού γνωρίζει λίγα γράμματα, πού ζητάει λίγα πράγματα άπ' τή ζωή του.»

«Η χριστιανική Πίστη έχει βαθείς ρίζες στόν άπλό λαό, τόν κόσμο τής ύπαιθρου. Η παντοδυναμία του θεού, λύνει τ' άνεξήγητα προβλήματα του φτωχού άγρότη, του κουρασμένου βιοπαλαιστή, τ' άπονήρευτου βοσκού. Όσο πίο άδύνατος είναι ό άνθρωπος, τόσο πίο πολύ έχει τήν άνάγκη του θεού. Η πίστη, του δίνει τήν ύπο

μονή, του δίνει τήν άρετή, τήν καλοσύνη, τόν συγκρατεί από τήν άνέντιμη πράξη, του έλέγχει τή ζωή.»

Οί σκληρές συνθήκες, πού γνώρισαν από πάντα οι άνθρωποι του χωριού μας, έπέδρασαν σημαντικά στό χαρακτήρα τους, στην άνάγκη του θεού βρισκόταν κάθε στιγμή. Παρακαλούσε τό θεό νά βρέξει, νά φυσίξει, νά κάνει καλό καιρό, νάχει ύγεία, νάχει δύναμη. Οί άνάγκες αυτές του δημιούργησαν έντονη τήν ύποχρέωση του νά είναι και ό ίδιος έντάξει άπέναντι στό θεό.

«Έτσι ό Κρεμασιώτης, ύπήρξε χριστιανός, εκκλησιασθέν πάντα, προσευχόταν,

είχε διαρκώς τό φόβο του θεού. Ο φόβος αυτός προς τό θεό, είναι άλήθεια, πώς τόν συγκράτησε άρκετές φορές, από άνέντιμες πράξεις. Η πίστη αυτή προς τό θεό, του έδωσε κουράγιο, κι άντεξε τίς μπόρες πού γνώρισε.»

«Ο φόβος όμως αυτός, ίσως τόν έσπρωξε σ' ύπερβολές μερικές φορές.»

Αυτές τίς σκέψεις έκανα, σάν σκέπτομαι κάποια σαρακοστή λίγο πίο παλιά στην Κρεμαστή.

Η μακαρίτισσα ή θεία Γιόργαίνα ζούσε πολύ φτωχά, δέν περίσευε μπουκιά ψωμί, από τ' άγγόνια πού ζούσαν στό ίδιο σπίτι. Χόρτα και λίγο τυρί, ήταν σχεδόν οι καθημερινές τροφές. Έδτυχώς είχαν δύο γίδες, πού έξασφάλιζαν άρκετό γάλα και ή

για Γιούκουπα σαρακοστή ή τή στή στή πολύ ά Πέντε Γιόργαίνα θε πιά λές έξε — Α γαίνα, ή και θά Κούν ριστημ και κα Ηρθε βράδυ κόττα (Τινά στή θε Παναγι πούναί ναζε, ή ζουμί

Αναδημοσίευση

ση "από το αρχείο του Μιχάλη Δούνια"

ολιορκία
ν σύραγ-
άρια του
αν στη
αζιά, που
κρασάκι.
ρες απο-
σαν και
στη ζωή
Πολλές
γαμί, και
κάνουν
ά. Χόρτα
βρεθούν,
ς για τις
Οί πίο
πίο λίγα
δέν ήταν
και όσο
λεισμός,
γινόταν ή
κός χει-
ε αγανά-
ύ κόσμο,
θά περά-
νοιξη νά
5.
Μάρτη
ημαντικό
ό! "Όλοι
ρχή της
τέλος του

25 Μαρτίου 1966

ώργαινα έπινε καμιά
τήν ημέρα. "Εκείνη η
στή που θυμάμαι βρή-
θεία Γιώργαινα άρρω-
ό κρεβάτι, ήταν πίο
δυναμία και κόουραση.
αγαν οι μέρες, ή θειά
ινα χειροτέρευε. "Ηρ-
ό γιατρός χωρίς πολ-
τάσεις κατάλαβε.
δυναμία θειά Γιώρ-
δέν έχεις τίποτε. Φάει
γίνεις καλά, είπε.
ησε τό κεφάλι εδχα-
ένη ή γριά Γιώργαινα,
λοσώρισε τό γιατρό.
ή θυγατέρα της τό
και της έφερε ένα μεζέ
ραστή μέ ρόζι.
ητρε πάνω ή άρρω-
ιά Γιώργαινα, — Ου-
α μου άμαρτία μέρες
θά μέ κολάσεις! φώ-
ένω άρνήθηκε ουτε
νά βάλει στό στόμα

ση "από το αρχείο του Μιχάλη Δούνια"

**ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ
ΣΤΗΝ ΚΡΕΜΑΣΤΗ**

Η 25η Μαρτίου γιορτή του Εὐαγγελισμού τῆς Θεοτόκου, ἐπέτειος τῆς ἐπανάστασης τοῦ 1821. Ἦταν μιά μέρα ξεχωριστή γιά τήν Κρεμαστή. Παραδόσεις ἀπό τήν Τουρκοκρατία, διατηροῦνται ἀφθονες στό χωριό, μιάς καί ἡ Κρεμαστή βρισκόταν ἀνάμεσα στή ξεσηκωμένη γιά τή Λευτεριά τῆς Ἑλλάδας. Οἱ γέροι τοῦ χωριοῦ εἶχαν ἀκούσει κατευθεῖαν ἀπό τά στόματα τῶν γονιῶν τους ἱστορίες τῆς Τουρκοκρατίας, πού τίς μετέφεραν σέ μᾶς τά παιδιά τους καί τ' ἐγγόνια. "Ὅσα δέ μᾶς διηγήθηκαν οἱ γέροι τοῦ χωριοῦ μᾶς ἔμαθε ἡ Ἱστορία! καί μᾶς ἐπαλήθευσε ἀρκετές διηγήσεις τῶν παλαιῶν. Ἔτσι ξέρομε πώς καί ὁ Κολοκοτρώνης ἦρθε στήν Κρεμαστή, πώς καί ὁ Νικηταρᾶς μέ τόν Πλαπούτα ὑπερασπίστηκαν τή πολιορκούμενη Κρεμαστή. Μάθαμε ἀπό τούς παποῦδες μας γιά κάποια σφαγή, πού ἦταν τό ὀλοκαῦτωμα στήν Παλιόχωρα ἀπό τούς ἀράπηδες τοῦ Μπραΐμη. "Ὅλη αὐτή ἡ ζωντανή παράδοση, κορῦφωने τήν ἑλληνική περιφάνεια στίς 25 τοῦ Μάρτη. Τό χωριό ἦταν γεμάτο κόσμο, τό σχολεῖο ζωντανό ἔσφυζε ἀπό παιδιά, διατηροῦντο στό χωριό ὄλες οἱ φορεσιές τοῦ 21. Ὑπῆρχαν τά γιαταγάνια, τά καριοφύλλα, τά σελάχια, οἱ κουμποῦρες. Τό σχολεῖο ἀνάστανε τούς ἥρωες τοῦ 1821. Ἐβλεπες Κολοκοτρωναίους, Καραϊσκάκηδες, Διάκο, Σαμουήλ, ἀκόμα καί Τούρκους παρίσταναν.

Τό πρωί μέ τίς ἐνδυμασίες ἀγόρια καί κορίτσια πήγαινα στήν ἐκκλησία. Στήν ἐκκλησία τῆς Παναγίας πού ξαναγνώρισε τήν ἴδια δόξα μέ τούς ἴδιους τούς λεβέντες τῆς μεγάλης Ἐπανάστασης τοῦ '21. Μετά τή λειτουργία γινόταν δόξολογία καί ὁ δάσκαλος ἐκφωνοῦσε τό πανηγυρικό τῆς ἡμέρας. Τ' ἀπόγευμα στό σχολεῖο, ἦταν συγκλονιστικό. Οἱ μικροί μαθητές γινότουσαν τέλειοι μιμητές τῶν ἡρώων καί τῶν μορφῶν τῆς τουρκοκρατίας. Τό μαρτύριο τοῦ Διάκου, ὁ ἠρωϊσμός τοῦ Μπότσαρη, ἡ λεβεντιά τοῦ Κατσαντώνη τονίζόντουσαν τέλεια τήν ἡμέρα αὐτή. Ποιήματα ὅπως τό «Μέριασε βράχε νά διαβῶ», «τό Κούγκι», «Τ' ἀνέβα Μῆτρο στό βουνό...», προκαλοῦσαν ρίγος στούς ἀκροατές πατριῶτες μας. Ἐπακολουθοῦσαν τραγούδια κλέφτικα καί οἱ λεβέντικοι χοροί τοῦ Μοριά. Ἦταν τόση ἡ βαρύτητα τῆς γιορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμού, πού εἶναι ἀδύνατο νά μήν συγκινεῖτο ὁ κάθε χωριανός μας. Γι' αὐτό στή μνήμη ὄλων θάχει ξεχωριστή θέση ἡ ἀνάμνηση αὐτῆς τῆς μέρας.

ἀποκλεισμοῦ, καί τῶν δυσκολιῶν, γι' αὐτό ἡ τελευταία μέρα τοῦ Φλεβάρη ἦταν μέρα σημαντική γιά τό χωριό μας. "Ὅλος ὁ παιδόκοσμος περισσότερο τ' ἀρσενικά μέ κουδούνια, τροκάνια, τρουμπέτες καί τρουμπομαρίνες, ξεχυνόταν στούς δρόμους, γινόταν ἕνας ὀρμητικός χεῖμαρος πού κυλοῦσε σ' ὄλα τά σοκάκια τοῦ χωριοῦ. «Ἐμπα Μάρτη καί χαρά — ἔβγα ψιλοπόντικα!» ἀντηχοῦσε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη! Μέ μεγάλο ἐνθουσιασμό ὑποδεχόταν τήν πομπή κάθε γειτονιά καί πρόσφεραν ὅτι φιλέματα εἶχαν. Βράδυαζε γιά καλά καί οἱ νικητές τοῦ χειμῶνα συνέχισαν τήν προέλασή τους. Ἰκανοποιημένοι, πού μιά νέα ζωή τούς περίμενε. Δέν ἦταν λίγες οἱ φορές, πού ὁ Μάρτης εἶχε ἄλλη γνώμη, καί καρτεροῦσε ὑπουλα μέ χιόνια καί κρῦα, ἀλλά ὄλοι πίστευαν πώς λίγο θά βασιτήξει. Εἶναι ἀνοιξη πιά.

Αναδημοσίευση "από το αρχείο του Μιχάλη Δούνια"

Ο Επιτάφιος το 1982.

Ω ΠΑΣΧΑ ΛΥΤΡΟΝ ΛΥΠΗΣ!

Πάσχα! Η κορυφαία ημέρα της χριστιανοσύνης! Το μεγάλο γεγονός της Ανάστασης του Χριστού. Για τον ελληνοισμό ιδιαίτερα ήταν ημέρα αφάστου χαράς, όταν στα χρόνια του τουρκικού ζυγού στους σκλαβωμένους ραγιάδες η Ανάσταση του Χριστού εδινε ελπίδες για την απελευθέρωση, συμβόλιζε την απολύτρωση του ελληνοισμού από τη Οθωμανική δουλεία. Όταν ἦρθε η ώρα της ελευθερίας, οι επαναστατημένοι Ἕλληνες γιόρτασαν το Πάσχα, σαν να ήταν αυτοί οι «απ'αίωνος δέσμοι» που ο Χριστός ἔβγαλε από τον Ἄδη.

Το Πάσχα γιορτάζεται στη καρδιά της Ἀνοιξης με τη πιο ὀμορφῆ ρικόνια της φύσης συμβολίζει τη χαρά των ἀνθρώπων, την ανακάλυψη της δημιουργίας, η γιορτή του Πάσχα ἀφίνει πίσω της τό χειμῶνα της φύσης ἀλλά καί τό χειμῶνα της ψυχῆς των ἀνθρώπων, θέλει ν' ἀνακουφίσει τόν ἀνθρώπο ἀπό τις δυσκολίες του, τα βᾶσανα τις πίκρες του καί να του δώσει αισιοδοξία «ἦν οι πιστοί ἀγκυραν ἐλπίδος κατιτέχοντες ἀγαλλόμεθα» ἔρχεται να ενώσει τους ἀνθρώπους, να αποδιώξει τα μίση τις ἐκθρόνιτες «Πάσχα ενχαρά ἀλλήλους περιπτυσώμεθα».

Το Πάσχα στο χωριό μας γιορταζόταν με ιδιαίτερο σεβασμό, υπήρχε καθολική συμμετοχή ὄλων των ἀνθρώπων του, η ἐκκλησία ἦταν κατέμεστη ὄλη τη Μεγάλη εβδομάδα. Παιδιά, νέοι γέροντες ἀφιερωνόντουσαν κυριολεκτικά στις ἐκκλησιαστικές λειτουργίες καί τελετές της Μεγάλης Εβδομάδας. Τα παιδιά ἀφού ἦταν καιρός διακοπῶν βρισκόντουσαν ὀλημερίς στο χώρο των ἐκκλησιῶν, ποιος; δε θυμάται τις ἀγρυπνίες ὅπως τις λέγαμε τότε ἡ τόν ἐπιτάφιο με τα ευωδιαστά λαγουδάκια (κυκλάμινα).

Τα φτωκά πέτρινα χρόνια, ἀρκοῦσαν μόνο τα κόκκινα αυγά ἡ τό πιάτο μαγειρίτσας για τη προσδοκία του Πάσχα. Παιδιά στερημένα, νέοι παιδεμένοι, γονῆδες κουρα-

Η Αγάπη στον Αγ. Κωνσταντίνο 1979.

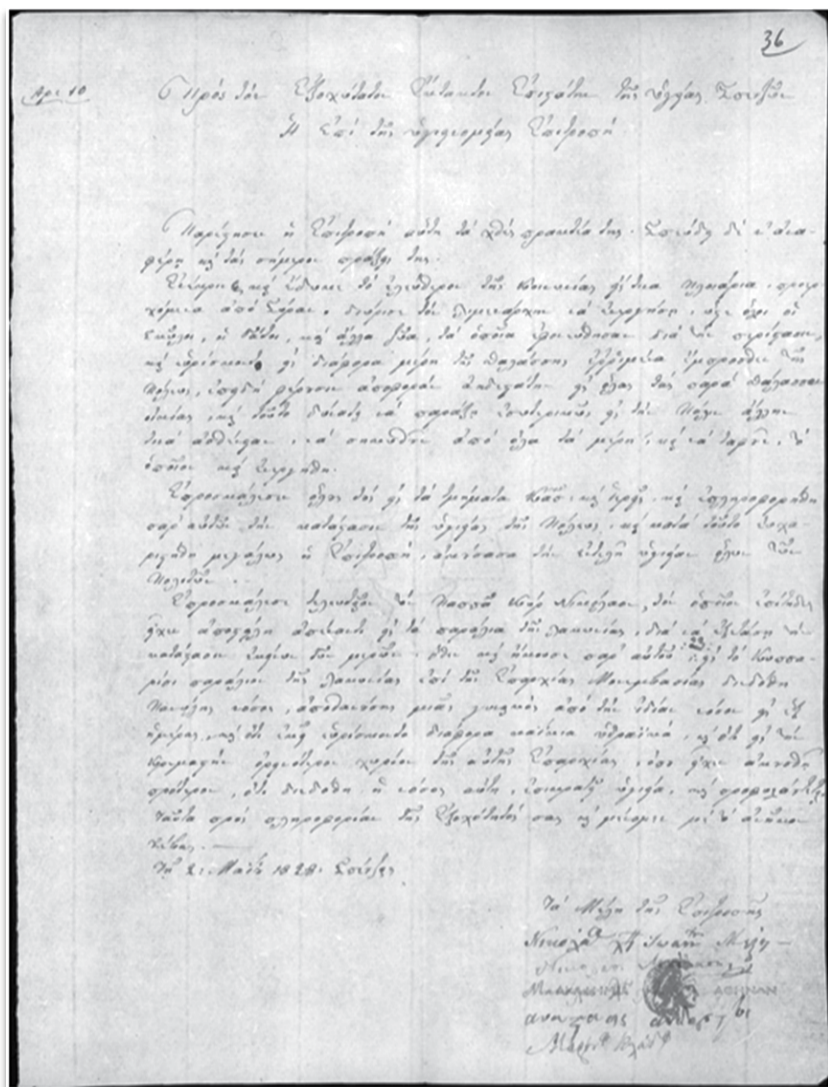
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΚΗΔΕΙΕΣ
Στις 13/3/2014 απεβίωσε ο Δημήτρης Πριφτάκης.
Στις 03/04/2014 απεβίωσε στην Αθήνα ο πατριώτης μας Γεώργιος Τζάκας.
Στους συγγενείς του θερμά συλλυπητήρια.

ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΑ αναφέρουμε, λόγω μη ἐγκυρης ενημέρωσης μας, τον γάμο του πατριώτη μας Θεόδωρου Παν. Ξαστερούλη με την κ. Βενετία Παπλίκα, που έγινε τον Ιούνιο στην Νιγρίτα Σερρών. Ευχόμαστε στους νεόνυμφους κάθε χαρά και ευτυχία.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΕΜΑΣΤΗ

ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΩΛΕΤΤΗ, ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΕΠΙΤΗΡΗΤΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΠΕΤΣΩΝ

ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

Πρός τόν Εξοχώτατον Έκτακτον Επιτηρητήν της Υγείας Σπετζων

Η επί της Υγειονομίας Επιτροπή
 Παρέστηεν η Επιτροπή αύθις τά χθές πρακτικά της. Σπέυδη δε να φέρει τα κάτωθι ως διά της σήμερον πράξεως της.

Ενέκρινε και έδωκεν το ελεύθερον της κοινωνίας δ' ίδια πλοιάρια προερχόμενα από Σύραν, διόρισε τον λιμενάρχην να ενεργήση ως όλοι οι σκύλοι, οι γάτοι και άλλα ζώα, τα οποία εφονεύθησαν διά την περίστασιν, και ευρίσκοντο εις διάφορα μέρη της θαλάσσης ερριμένα εμπροσθεν της πόλεως, επειδή φέρουσιν αποφοράν αηδιστάτην εις όλας τας παρά θάλασσαν οικίας, ως τούτο δ' ίδιας να παράξη εσωτερικώς και την πόλιν άλλην δι' ασθένειαν, να σηκωθούν από όλα τά μέρη, και να θαφτούν, ό και ενεργήθη.

Επροσκάλεσεν όλους τους εις τα τμήματα Κασίους και ιερείς(;) και επληροφορήθη παρ' αυτών την κατάστασιν της υγείας της πόλεως και κατά τούτο ευχαριστήθη μεγάλως η Επιτροπή, ακούσασα την ευθαλή υγεία όλων των πολιτών.

Επροσκάλεσεν δεύτρον τον Παππά κυρ Νικόλαον, τον οποίον είχεν επίτηδες αποστείλει απέναντι εις τά παράλια της λακωνίας, διά να εξετάση την κατάσταση εκείνων των μερών • όθεν ως ήκουσε παρ' αυτού: εις το Κυπαρίσιον παράλιον της λακωνίας επί της επαρχίας Μονεμβασίας διεδόθη πανώλης νόσος, αποθανούσης μιας γυναίκος από τήν ιδίαν νόσον εις έξη ημέρας, και ότι εκεί ευρίσκοντο διάφορα καΐκια υδραΐ'κά, και ότι εις την Κρεμαστήν, ορεινότερον χωρίον της αυτής Επαρχίας, όπου είχε ακουσθή πρότερον ότι διεδόθη η νόσος αύτη, επικρατεί υγείαν και προφυλάσσεται.

Ταύτα προς πληροφοριαν της Εξοχότητος σας και μένομεν με το αιώνιον σέβας.-

Τη 2α Μαΐου 1828, Σπέτζες
 Ν. ΚΑΛΚΑΝΗΣ

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

Καλοκαιριάτικο πρωίνο, πήρα το δρόμο για Κρυόβρυση.

Στο δρόμο μου συνάντησα τον μπάρμπα Θεοδωρή.

Στο παγκάκι της Βρύσης ακουμπισμένος, με την μαγκούρα να τον συντροφεύει, ο μπάρμπα Θεοδωρής αγνάντευε τα γύρω βουνά, ίσως και να ονειρευόταν, το βλέμμα του έμοιαζε απλανές. Ήταν κοντά στα ενενήντα. Από πολύ καιρό τα πόδια του βάρυναν, δεν είχε πια στις αντοχές να κινείται με ευκολία και του άρεσε να αράξει εκεί στο παγκάκι της Βρύσης να χαζεύει τα γύρω του όπως μου εξήγησε όταν πλησίασα να τον χαιρετίσω.

Τραβούσαν την προσοχή του απλά πράγματα, η βουή του αέρα, το πέταγμα ενός πουλιού ή ενός εντόμου, ένας ήχος, ή ακόμη και τίποτε όταν τον παρέσυρε το πνεύμα και τα μάτια απλώς έμειναν ακίνητα, κατακτημένα από τις σκέψεις ή τις αναπολήσεις. «Είναι η ευτυχία μου αυτή» θα εξομολογηθεί σε μένα, τον κάτοικο της πόλης, που γοητεύθηκα με το ύφος, τον τρόπο και την ομιλία του γέροντα.

Ήμουν μπερδεμένος από εκείνα που κάθε τέλος καλοκαιριού ταραζουν τους ανθρώπους της Πόλης και τους ξαναβάζουν στο σκληρό παιχνίδι της καθημερινότητας, που το καλοκαίρι χαλαρώνει και δημιουργεί ψευ-

δαισθήσεις ότι η ζωή μπορεί να είναι αλλιώς. Στάθηκα όμως στο παγκάκι, είδα το ήμερο γεροντικό πρόσωπο και αναζήτησα απαντήσεις.

«Θες να βρεις την ευτυχία παιδάκι μου; δεν ξέρω το δρόμο της, μα θα σου πω που τη βρήκα εγώ. Εδώ μεγάλωσα σε αυτό το όμορφο χωριό έφυγα μόνο για να υπηρετήσω την πατρίδα. Εδώ ανάμεσα σε αυτές τις καταπράσινες πλαγιές, πέρασα τα χρόνια μου δουλεύοντας στα χωράφια. Πότε στο όργωμα, άλλοτε στο σκάλο, μετά στον θερισμό. Στον τρύγο, κόβοντας ξύλα ή φροντίζοντας τα ζώα.

Παλεύοντας με τη φύση, στα καλά και στα άσχημα της, με λίγα, με εκείνα που είχαμε. Δικό μας ψωμί, δικά μας τα κηπευτικά, τα φασόλια, τα ρεβίθια, οι φακές, το κρασί απ' τα αμπέλια μας, το γάλα, το τυρί, το βούτυρο, αγνά από τα ζωντανά μας. Καθαρά, χωρίς φάρμακα, χωρίς ορμόνες, με γεύση κανονική σε μέγεθος σωστό, όπως τα φτιάχνει ο καιρός, όπως τα μεγαλώνει το χορτάρι και ο ήλιος. Λεφτά δεν είχαμε ποτέ πολλά, δεν μας έλειπαν κιόλας, ούτε που τα ζηλέψαμε.

Τα παιδιά, έξι ζωή να 'χουμε τα αναθρέψαμε καλά, πήγαν στο σχολείο, έφυγαν στην Αθήνα και στο εξωτερικό, πρόκοψαν, έχουν αμάσια, σπίτια, δουλειές, αλλά, να σου πω την αλήθεια, στενοχωριέμαι. Τα βλέπω ανα-

Θ. Παυλάκης Δ. Παναρίτης. Η παλιο - παρέα.

σταυμένα σαν και σένα όλο έγνοιες και σκοτούρες και σκέφτομαι αν έκανα καλά και δεν τα κράτησα εδώ στο χωριό, κοντά μου.

Αρχόντοι θα 'τανε τώρα. Θα είχανε το χωριό δικό τους, αν κράταγαν και τα δικά μου χούγια, νοικοκυραίοι μεγάλοι θα γίνονταν. Να σου πω το μυστικό ποιο είναι. Απλή ζωή, περπάτημα πολύ, δουλειά χειρωνακτική, αλλά με σύστημα και αγάπη. Όχι το έργο για το έργο. Με μεράκι το όργωμα, το κλάδεμα με πόνο για τ' αμπέλι, ο σκάλος μερακλίδικος, τα ζώα με αγάπη και υπομονή. Και τους ανθρώπους

με καλωσύνη. Μη σε πιάνουν ποτέ εγωισμοί και φανατισμοί. Δώσε, άμα θες να πάρεις και τέλος πάντων, δώσε τόπο στην οργή, όλα έχουν την εξήγησή τους. Άμα γνωρίζεις, μπορείς και να καταλαβαίνεις τον κόσμο καλύτερα και να ξέρεις πως τα λεφτά δεν φέρνουν την ευτυχία, ούτε και τα αξιώματα.

Η απλή ζωή και η ανεκτικότητα δίνουν τη χαρά, γεμίζουν τη ζωή. Έτσι πορεύτηκα στη ζωή μου και πιστεύω ότι βρήκα την ευτυχία μου»

«Να ' σε καλά μπάρμπα Θεοδωρή του είπα, σ' ευχαριστώ για όσα μου είπες» Έμεινα για λίγο

σιωπηλός, το βλέμμα μου έμεινε στα γύρω βουνά μήπως και δω αυτό που κοιτούσε ο μπάρμπα Θεοδωρής, αλλά δεν τα κατάφερα.

Τον αποχαιρέτησα και έφυγα για να ξαναβρω τον κόσμο μου, που θέλω αλλά δεν μπορώ να αρνηθώ, ούτε να ξεπεράσω. Οι παραπάνω σοφές σκέψεις του μπάρμπα Θεοδωρή Κρεμαστιώτη γέροντα, πόσο ρεαλιστικές και σωστές φαντάζουν στη σημερινή κοινωνική πραγματικότητα, στην γενική κρίση, που περνά η πατρίδα μας! Ας τις κρατήσουμε σαν οδηγό στη ζωή μας.

N.A.Δ

ΠΟΡΕΙΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΡΕΜΑΣΤΙΩΤΙΚΗΣ ΡΙΖΑΣ

My name is Nicholas Pappas and I live in San Francisco, California. In researching the origin of my Greek grandparents on my Father's side of the family I have learned a great deal about my family's beginnings. The following is what I have learned about my Grandmothers side of the family that was from the village of Kremasti. In learning about my families history I am greatly indebted to Nick Kalkanis for his kindness in sharing historic information about Kremasti and my family's past.

My Grandmother on my father's side of the family was Panagiota Papamicholopoulou. She was born approximately 1902 and was from the village of Kremasti. Her mother was Helene "Eleni" Vonglis and her father was George Papamichalopoulos, known in the village as Bouskunis. Eleni was George's "Bouskunis" second wife.

George's first wife was a Ms. Drivas and they had two sons who are my Grandmothers half-brothers. Their two sons were Dimitrios Papamichalopoulos (1887-1953) and Panagiotis Papamichalopoulos (1888-1946). Both of their sons eventually immigrated to the United States from Kremasti and resided on the East Coast of the United States. I am still searching for more information on their time in the United States and their families. At some point they both returned to Kremasti and in the 1950's Dimitrios donated one of their father's houses to the Village of Kremasti and I am told it is

the community center today.

After their mother Ms. Drivas passed away, their father George "Bouskunis" married his second wife Eleni Vonglis on 7/22/1901 and they had my Grandmother Panagiota approximately November 1902. I believe about a year after Panagiota was born, her father George "Bouskunis" died; approximately 1904.

I believe George "Bouskunis" had three brothers, who were: Theodorakis, Michael and the youngest of the four Demitrios. His brother Theodorakis had four children, Michael had ten children and Demetriou had nine. Some of their children lived out their lives in Kremasti and Athens, but I believe many of the children were born in the United States on the East Coast and lived in New York, New Jersey and St. Paul, Minnesota.

Since George "Bouskunis" passed away in 1904, when my Grandmother Panagiota was to be married in 1925, George's younger brother Demitrios was assigned under Greek law as her and her mother's protector. Demetriou gave Panagiota away during her wedding in Kremasti to my Grandfather Louis Pappas.

My Grandmother Panagiota married Louis Pappas (Leonidas Nicholas Papamicholopoulos born 1887), who was from Kyparissi, Laconia. He had been living in the United States since approximately 1902. In 1925, Louis traveled back to Greece to see his parents and while visiting he was married to my Grandmother. They were married in Kremas-

ti on 11/30/1925 and then they returned to the United States on February 9th, 1926 and settled in San Francisco, CA.

After returning to the United States, Panagiota was then known as Panagiota Pappas. My grandfather Louis Pappas was a candy maker and had a few candy stores in San Francisco, California from approximately 1912 to about 1928. He had come to the United States around 1902 to the East Coast and apparently was trained by an Uncle in Virginia.

My Grandfather was in San Francisco as early as 1908 and worked in restaurants and candy stores, apparently continuing to learn the business. He saved enough money to rent his own store in a relatively short period of time and by 1914 he had a few candy stores and was rather successful. One of his stores was called Elite Confections and was located on Market Street San Francisco, CA. His brother John Pappas was a success in the candy business in San Francisco for many decades.

My Grandmother and Grandfather had three sons all who worked in their candy stores when they were younger. Their oldest son is my father. All three sons eventually went to college and settled in California.

I am still researching my family history and trying to learn as much as I can about my family tree. Again, I am indebted to Nick Kalkanis for his assistance and I am always thrilled when I learn something new about my families past.

(Φωτό 1) Συντροφιά Γυναίκών στην Κρεμαστή. Η νεαρή κοπέλα που στέκεται άκρα δεξιά αναγνωρίστηκε ως η Παναγιώτα Παπαμιχαλοπούλου (Πηγή: Αρχείο Μαργαρίτας Δούνια)

(Φωτό 2) Το ζεύγος Λεωνίδα και Παναγιώτας Παπαμιχαλοπούλου (Πηγή: Αρχείο Νίκο Pappas)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Η Ελένη Βόγκλη καταγόταν από τα Νιάτα.
 2. Σύμφωνα με την προφορική μαρτυρία του Ιωάννου Παπαμιχαλόπουλου, πρόκειται για τη Μαρία Δρίβα, αδελφή του Κώστα Δρίβα (Κοτσιντρίβα).
 3. Ο Λεωνίδας Παπαμιχαλόπουλος καταγόταν από την Κρεμαστή. Ήταν γιος του Νικολάου Παπαμιχαλόπουλου, αδελφού του Αριστεΐδη, του Ιωάννη και του Παναγιώτη, ο οποίος είχε εγκατασταθεί στο Κυπαρίσσι.
 4. Σύμφωνα με την από 14/07/1950 πράξη του συμβολαιογράφου Νέας Υόρκης Joseph S Held, ο Δημήτριος και η χήρα και τα τέκνα του Παναγιώτη ως κληρονόμοι του δώρησαν την ακίνητη περιουσία τους στην Κρεμαστή στην Κοινότητα, υπό τον όρο ότι από τα έσοδά της να καλύπτεται η ιατροφαρμακευτική περιθαλψη των απόρων, εις μνήμη των γονέων τους Γεωργίου και Μαρίας Παπαμιχαλόπουλου.
 5. Πρόκειται για το μεγάλο ευεργέτη του Κυπαρισσιού. Κατά τις δεκαετίες 1970 και 1980, ο Ιωάννης Παπαμιχαλόπουλος έδινε χρηματικό βραβείο στον απόφοιτο του Δημοτικού Σχολείου Κρεμαστής που συγκέντρωνε την υψηλότερη βαθμολογία.
- ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ-ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΛΚΑΝΗΣ

Oνομάζομαι Nicholas Pappas και ζω στο Σαν Φρανσίσκο, Καλιφόρνια. Ερευνώντας την καταγωγή των Ελλήνων παππούδων μου της πατρικής πλευράς, έχω μάθει αρκετά για τις απαρχές της οικογένειάς μου. Τα ακόλουθα είναι ότι έμαθα για την οικογένεια της γιαγιάς μου που καταγόταν από την Κρεμαστή. Στα πλαίσια της έρευνάς μου για την οικογενειακή ιστορία είμαι βαθύτατα υπόχρεος στο Νίκο Καλκάνη για την ευγένειά του να μοιραστεί πληροφορίες μαζί μου για την Κρεμαστή και το παρελθόν της οικογενείας μου. (Φωτό 1)

Η Γιαγιά μου της πατρικής πλευράς ήταν η Παναγιώτα Παπαμιχαλοπούλου. Γεννήθηκε κατά το 1902 στο χωριό της Κρεμαστής. Η μητέρα της ήταν η Ελένη Βόγκλη 1 και ο πατέρας της ο Γεώργιος Παπαμιχαλόπουλος, γνωστός στο χωριό ως Μπουσκούνης. Η Ελένη ήταν η δεύτερη σύζυγος του Μπουσκούνη.

Η πρώτη σύζυγος του Γεωργίου ήταν κάποια κύρια Δρίβα 2Το ζεύγος είχε δυο γιους, τους ετεροθαλείς αδελφούς της γιαγιάς μου, το Δημήτριο Παπαμιχαλόπουλο (1887-1953) και τον Παναγιώτη Παπαμιχαλόπουλο (1888-1946). Και οι δύο γιοι μετανάστευσαν στις Ηνωμένες Πολιτείες και εγκαταστάθηκαν στην Ανατολική Ακτή των Ηνωμένων Πολιτειών. Βρίσκομαι στο στάδιο της έρευνας για περισσότερες

πληροφορίες για τη ζωή τους στις Ηνωμένες Πολιτείες και τις οικογένειές τους. Κατά τη δεκαετία του 1950, ο Δημήτριος δώρησαν ένα από τα σπίτια του πατέρα τους στην Κρεμαστή 3, το οποίο βάσει των πληροφοριών μου λειτουργεί σήμερα ως γραφείο της κοινότητας.

Μετά το θάνατο της μητέρας τους, της κα Δρίβα, ο πατέρας τους Γεώργιος, ο Μπουσκούνης παντρεύτηκε τη δεύτερη σύζυγό του στις 22/07/1901 και απέκτησαν τη γιαγιά μου, την Παναγιώτα, κατά το Νοέμβριο 1902. Πιστεύω ότι ένα περίπου χρόνο μετά τη γέννηση της Παναγιώτας ο πατέρας της ο Γεώργιος ο Μπουσκούνης απεβίωσε κατά το 1904.

Εκτιμώ ότι ο Γεώργιος ο Μπουσκούνης είχε τρεις αδελφούς, το Θεοδωράκη, το Μιχαήλ και το Δημήτριο, τον νεότερο των τεσσάρων. Ο Θεοδωράκης είχε τέσσερα παιδιά, ο Μιχαήλ δέκα παιδιά και ο Δημήτριος εννέα. Κάποια από τα παιδιά έζησαν στην Κρεμαστή και στην Αθήνα, αλλά ,κατά τη γνώμη μου, πολλά απ' αυτά γεννήθηκαν στην Ανατολική Ακτή των Ηνωμένων Πολιτειών και έζησαν στη Νέα Υόρκη, στο Νιου Τζέρσεϋ' και στο Σαιντ Πολ, στη Μινεσσότα.

Μετά την αποβίωση του Γεωργίου, του Μπουσκούνη, το 1904, όταν η γιαγιά μου, η Παναγιώτα, επρόκειτο να παντρευτεί το 1925, ο νεότερος αδελφός του Γεωργίου, ο Δημήτριος, εμφανίζεται να ασκεί τα

προβλεπόμενα από το Ελληνικό Δίκαιο καθήκοντα επιτρόπου-κηδεμόνα της γιαγιάς μου και της μητέρας της, δίνοντας την άδειά του για το γάμο της Παναγιώτας με τον παππού μου, Louis Pappas. (Φωτό 2)

Η γιαγιά μου, η Παναγιώτα, παντρεύτηκε το Louis Pappas (Λεωνίδα Παπαμιχαλόπουλο του Νικολάου, γεννηθέντα το 1887), που ήταν από το Κυπαρίσσι Λακωνίας 4. Ο Λεωνίδας είχε εγκατασταθεί στις Ηνωμένες Πολιτείες από το 1902. Το 1925, ο Λεωνίδας ταξίδεψε στην Ελλάδα για να δει τους γονείς του και, κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, παντρεύτηκε τη γιαγιά μου. Το ζευγάρι παντρεύτηκε στην Κρεμαστή στις 30/11/1925 και κατόπιν επέστρεψαν στις Ηνωμένες Πολιτείες στις 9 Φεβρουαρίου 1926 και εγκαταστάθηκαν στο Σαν Φρανσίσκο, στην Καλιφόρνια.

Μετά την επιστροφή της στις Ηνωμένες Πολιτείες, η Παναγιώτα ήταν γνωστή ως Panagiota Pappas. Ο παππούς μου ήταν παρασκευαστής καραμέλων και είχε ανοίξει μερικά καταστήματα πώλησης ζαχαροειδών στο Σαν Φρανσίσκο, Καλιφόρνια, μεταξύ του 1902 και του 1928. Για πρώτη φορά ήρθε στις ΗΠΑ, στην Ανατολική Ακτή κατά το 1902 και εκπαιδεύτηκε από ένα θείο του στη Βιρτζίνια.

Ο παππούς μου εμφανίστηκε στο Σαν Φρανσίσκο ήδη το 1908 και εργάστηκε σε εστιατόρια και καταστήματα πώλησης ζα-

χαροειδών, αναπτύσσοντας τις γνώσεις γύρω από τις επιχειρήσεις. Αποταμίευσε αρκετά χρήματα που του επέτρεψαν σε σύντομο σχετικά χρονικό διάστημα να ενοικιάσει το δικό του κατάστημα και μέχρι το

1914 είχε ανοίξει λίγα ακόμη καταστήματα ζαχαροειδών και θεωρείτο αρκετά επιτυχημένος. Ένα από τα καταστήματα έφερε την επωνυμία Η Ελίτ των Λιχουδιών και βρισκόταν στην Κεντρική Οδό της Αγοράς του Σαν Φρανσίσκο. Ο αδελφός του, ο Ιωάννης Παπαμιχαλόπουλος, γνώρισε επίσης μεγάλη επιτυχία στις επιχειρήσεις ζαχαροειδών στο Σαν Φρανσίσκο για πολλές δεκαετίες 5.

Η γιαγιά μου και ο παππούς μου απέκτησαν τρεις γιους, που κατά τα νεανικά τους χρόνια δούλεψαν επίσης στην οικογενειακή επιχείρηση ζαχαροειδών. Ο μεγαλύτερος γιος τους είναι ο πατέρας μου. Και οι τρεις γιοι σθνήχισαν τις σπουδές τους στο κολλέγιο και εγκαταστάθηκαν στην Καλιφόρνια,

Συνεχίζω την έρευνα για την οικογενειακή μου ιστορία και προσπαθώ να μάθω όσα περισσότερα μπορώ για το οικογενειακό μου δέντρο. Είμαι βαθύτατα υπόχρεος στο Νίκο Καλκάνη για τη συνδρομή του και εντυπωσιάζομαι με καθετί το καινούριο που μαθαίνω για το παρελθόν των οικογενειών μου.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΚΡΕΜΑΣΤΙΩΤΩΝ

Το καλοκαίρι στις 17 Αυγούστου στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου μετά τη Θεία Λειτουργία θα ψαλλεί επιμνημόσυνη δέηση υπέρ αναπαύσεως των ψυχών, των πεσόντων Κρεμαστιωτών και θα κατατεθεί στεφάνι στο μνημείο που θα είναι στημένο με τα 37 ονόματα των πεσόντων.

Ο 20ος αιώνας αποτέλεσε μια ιδιαίτερη τραγική και αιματηρή περίοδο της ελληνικής και της παγκόσμιας ιστορίας. Ο ελληνισμός θρήνησε εκατοντάδες χιλιάδες θύματα στους τόσους πολέμους που συμμετείχε.

Δυστυχώς και πολλοί πατριώτες μας Κρεμαστιώτες έχασαν τη ζωή τους εις μνήμη όλων αυτών θα τελεστεί το μνημόσυνο.

Ας μην ξεχνάμε ότι αδέρφια και παιδιά πεσόντων είναι εν ζωή και δεν τους λησμονούν. Από το πόλεμο του 1940, από τον εμφύλιο, ακόμη και από το 1922 αν και έχουν περάσει 92 χρόνια, υπάρχουν συγγενείς στο χωριό, στην Αθήνα, στην Αμερική, στην Αυστραλία, στον Καναδά, στην Αργεντινή και Καλιφόρνια και στην ευρύτερη περιοχή Δήμων Μονεμβασίας (Μολάκι) και Ευρώτα.

ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ: (1) ΕΝΑΣ ΝΕΚΡΟΣ

1) ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡ. ΑΡΚΟΥΔΗΣ.

Σκοτώθηκε το 1913. Είχε 7 αδέρφια.

ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ: (9) ΕΝΝΕΑ ΝΕΚΡΟΙ

1) ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΣ. ΠΑΡΔΑΛΗΣ (Μπούκης)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1922. Είχε έξι αδέρφια. Ζει η αδελφή του Δέσποινα.

2) ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝ. ΛΑΒΒΑΣ (Παναγιώλαβα)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1922. Είχε πέντε αδέρφια. Ζουν ακόμη τα δύο.

3) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΝ. ΛΑΒΒΑΣ (Ζεμπέκος)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1922. Είχε πέντε αδέρφια.

4) ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΩΑΝ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ (Τσιμπλής)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1922. Είχε οκτώ αδέρφια. Ήταν αδελφός του Νικολάου Παπαμιχαλόπουλου, του μεγάλου ευεργέτη της Κρεμαστής που άφησε το κληροδότημα για την μόρφωση και την οικογένεια.

5) ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝ. ΠΟΥΛΑΚΗΣ (Τσιπόκλας)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1922. Είχε εννιά αδέρφια.

6) ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝ. ΠΟΥΛΑΚΗΣ (Πέτουλας)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1922. Είχε τρία αδέρφια.

7) ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ ΤΕΡΙΖΗΣ (Σόμης)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1922. Είχε τρία αδέρφια.

8) ΚΟΣΜΑΣ ΙΩΑΝ. ΚΟΣΜΑΣ (Τσούφας)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1922. Είχε πέντε αδέρφια.

9) ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΙΩΑΝ. ΤΣΟΡΟΜΩΚΟΣ (Πικουλόγιαννης)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1922. Είχε τέσσερα αδέρφια.

1940. ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕ ΓΕΡΜΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΙΤΑΛΟΥΣ (7) ΕΠΤΑ ΝΕΚΡΟΙ

1) ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓ. ΤΖΑΚΑΣ (Πήλιουρας)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1940. Ήταν οικογενειάρχης, πατέρας δύο παιδιών που είναι εν ζωή.

2) ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΡΟΜΩΚΟΣ (Κοσχινάς)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1940. Είχε πέντε αδέρφια.

3) ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΙΩΑΝ. ΠΟΥΛΑΚΗΣ (Γαρούφης)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1940. Είχε δεκατρία αδέρφια, τα έξη είναι εν ζωή.

4) ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝ. ΣΟΦΟΣ (Στύλου)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1940 στη μάχη της Κρήτης. Είχε τέσσερα αδέρφια.

5) ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΕΩ. ΖΩΤΑΛΗΣ (Ματζώρης)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1942 από τους Γερμανούς στην Αρκαδία μαχόμενος με την Εθνική Αντίσταση. Είχε 5 αδέρφια, τα τρία είναι εν ζωή.

6) ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ (Κολιγκρέπης)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε το 1942 από τους Γερμανούς στην Αρκαδία μαχόμενος με την Εθνική Αντίσταση. Είχε δέκα αδέρφια.

7) ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΔΗΜ. ΠΑΡΔΑΛΗΣ (Κορομπίλης)

Σκοτώθηκε από τους Γερμανούς στην Γλυκόβρυση Λακωνίας. Μη στρατεύσιμος, ήταν οικογενειάρχης, πατέρας οκτώ (8) παιδιών.

Στον πόλεμο του 1940 είχαμε 4 τραυματίες:

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΡΙΦΤΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΡΟΡΟΜΩΚΟΣ ΚΑΜΑΡΙΝΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΡΙΦΤΑΚΗΣ (ΡΟΛΟΓΙΑΣ)

ΕΜΦΥΛΙΟΣ

1) ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΙΧ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρίσκος)

Σκοτώθηκε από αντάρτες της Αντίστασης το 1944 στα βουνά της Έλωνας. Ήταν οικογενειάρχης, πατέρας ενός παιδιού εν ζωή.

2) ΙΩΑΝΝΗΣ Θ. ΤΣΟΡΟΜΩΚΟΣ (Τσαγκούρης)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε από αντάρτες το 1948 στη μάχη του Γράμμου. Είχε τρία αδέρφια.

3) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΝ. ΠΑΡΑΣΧΗΣ (Κουφοπαράσσης)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε από αντάρτες το 1948 στη μάχη του Γράμμου. Είχε τρία αδέρφια.

4) ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΓΕΩΡ. ΜΑΝΙΚΗΣ (Κόντης)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε από αντάρτες το 1948 στη μάχη του Γράμμου. Είχε πέντε αδέρφια.

5) ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΩΑΝ. ΚΟΣΜΑΣ (Μπαμπάνας)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε από αντάρτες το 1948 στη μάχη του Γράμμου.

Ήταν οικογενειάρχης και είχε δύο παιδιά που είναι εν ζωή.

6) ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΗΛ. ΚΟΣΜΑΣ (Ροζολιάς)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε από αντάρτες το 1948 στη μάχη του Γράμμου. Είχε έξι αδέρφια.

7) ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝ. ΠΑΡΔΑΛΗΣ (Κοροβέσης)

Στρατεύσιμος, σκοτώθηκε στην Αθήνα μέσα στο

στρατόπεδο σε καυγά για τα πολιτικά. Είχε τρία αδέρφια.

8) ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΠΟΥΛΑΚΗΣ (Γαρούφης)

Σκοτώθηκε το 1948 στην Κρεμαστή από αντάρτες. Ήταν οικογενειάρχης και είχε δεκατρία παιδιά από τα οποία ζουν τα έξη.

9) ΓΕΩΡΓΙΟΣ Λ. ΛΕΓΑΚΗΣ (Μπαλαμπάνος)

Σκοτώθηκε το 1948 από αντάρτες σε μάχη με Χίτες στο γεράκι. Είχε τέσσερα αδέρφια.

10) ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΝ. ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ (Γάτσος)

Σκοτώθηκε το 1948 από αντάρτες στην Απιδιά.

11) ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝ. ΤΖΑΚΑΣ (Καραγκιοζάκος)

Σκοτώθηκε στη ράχη της Κρεμαστής από αντάρτες. Είχε τρεις αδελφές.

Αξέχαστος στους παλαιότερους για τις παραστάσεις καραγκιόζη που έπαιζε.

Ο πατέρας του Παναγιώτης.

12) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΗΜ. ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ (Τσιφτης)

Φυλακίστηκε στη Σπάρτη ως αριστερός. Ύστερα από μάχη οι αντάρτες απελευθέρωσαν τους κρατούμενους και τους ένταξαν στις δυνάμεις τους.

Σκοτώθηκε το 1949 στο Μαρί από τον στρατό. Ήταν οικογενειάρχης με τέσσερα παιδιά όλα εν ζωή.

13) ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΔΗΜ. ΜΑΝΟΥΣΟΣ (Γολεγός)

Φυλακίστηκε στη Σπάρτη ως αριστερός. Ύστερα από μάχη οι αντάρτες απελευθέρωσαν τους κρατούμενους και τους ένταξαν στις δυνάμεις τους. Σκοτώθηκε το 1949 στα βουνά της Αρκαδίας. Είχε πέντε αδέρφια τα δύο εν ζωή.

14) ΕΛΕΝΗ ΧΡΙΣΤΑΚΗ (Κουρέλω)

Σκοτώθηκε το 1947 από Χίτες στην Κρεμαστή. Είχε ένα παιδί.

15) ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΛ. ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ (Κουρέλω)

Γιός της Ελένης Χριστάκη (Κουρέλω). Σκοτώθηκε από τους Χίτες στο κάμπο της Απιδιάς.

16) ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΝΙΚ. ΔΟΥΝΙΑΣ (Χυλοπίτας)

Σκοτώθηκε το 1950. Υπηρέτούσε στην Ελληνική Βασιλική Χωροφυλακή στην Σχολή Αξιωματικών. Θυσιάστηκε στη διάρκεια ασκήσεων στην Βουλιαγμένη σκοτώθηκε. Έμειναν ερωτηματικά εάν έγινε από λάθος ή υπήρχε δόλος.

17) ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝ. ΛΕΓΑΚΗΣ (Παναγιωταράς)

Σκοτώθηκε στο σπίτι του ενώ καθάριζε το όπλο του ως οπλίτης ΤΕΑ και αυτό εκπυροσκορήθηκε. Ήταν οικογενειάρχης με δύο παιδιά που είναι εν ζωή και κατοικούν στην Αμερική.

18) ΝΙΚΟΣ ΙΩΑΝ. ΤΖΑΚΑΣ (Γαλάνης)

Μόλις 8 χρονών και ενώ ο πόλεμος είχε τελειώσει ο μικρός Νίκος βρήκε σε μια αυλή μια χειροβομβίδα. Νομίζοντας ότι είναι παιχνίδι, τράβηξε την περόνη και βρήκε τραγικό θάνατο το 1956. Είχε τέσσερα αδέρφια όλα εν ζωή.

19) ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΙΩΑΝ. ΤΣΟΡΟΜΩΚΟΣ (Κοκκίνης)

Σκοτώθηκε το 1935 στη ράχη του Τούμπαλη από τη χωροφυλακή που ήταν στο Κυπαρίσσι, τους λόγους δεν τους γνωρίζω.

20) ΝΙΚΟΛΑΟΣ Α. ΤΣΙΓΚΑΡΗΣ (Μπούσης)

Σκοτώθηκε από «μπράβους» στα Πάκια Μολάων το 1944. Στην Κρεμαστή συζητούν πολλά για το θάνατο του.

ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ ΤΟΥΣ ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΩΝ. ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ

ΕΥΘΥΜΗ ΣΤΗΛΗ

1) Τρεις στρατιώτες κάθονται σε ένα παγγάκι του Στρατοπέδου και κουβεντιάζουν. Ο ένας είναι Κρητικός και οι άλλοι δύο Αθηναίοι. Κάποια στιγμή λέει ο Αθηναίος στον Κρητικό να του πει μια μαντινάδα, οπότε λέει εκείνος: «Μέσα στη χούφτα μου κρατώ χύμα απ' τον Ψηλορείτη, να το σκορπώ στο δρόμο μου να γίνει η Ελλάδα Κρήτη. Ανοξειδωτο».

Πως την είπες αυτή για ξαναπές τη του λέει ο Αθηναίος.

«Μέσα στη χούφτα μου κρατώ χύμα

απ' τον Ψηλορείτη, να το σκορπώ στο δρόμο μου να γίνει η Ελλάδα Κρήτη. Ανοξειδωτο».

Αφού την ξαναλέει 2-3 φορές του λένε:

Ωραία η μαντινάδα αλλά το «Ανοξειδωτο» που κολλάει;

Και απαντά αυτός: «Δεν ξέρω έτσι γράφει το μαχαίρι».

2) Ένας τύπος τύφλα στο μεθύσι μπαίνει σε ένα μπαρ, κάθεται και παραγγέλνει ένα ποτό. Ο μπάρμαν τον

κοιτάει καλά - καλά και του λέει ότι δεν θα τον σερβίρει γιατί είναι μεθυσμένος.

Ο τύπος, φανερά εκνευρισμένος φεύγει τρικλίζοντας.

Μετά από λίγο ο ίδιος μεθυσμένος μπαίνει από την πλαϊνή πόρτα του μπαρ, πηγαίνει στη μπάρα κάθεται και παραγγέλνει ένα ποτό.

Ο μπάρμαν του ξανά λέει ότι δεν μπορεί να τον σερβίρει οπότε ο τύπος ξαναφεύγει κάνοντας οχταράκια. Μετά ξαναμπαίνει ο τύπος από την πίσω

πόρτα του μπαρ κάθεται στο σκαμπό και παραγγέλνει ένα ποτό.

Ο μπάρμαν τον βλέπει και του ξανά λέει πως δεν μπορεί να τον εξυπηρετήσει γιατί είναι μεθυσμένος και καλά θα κάνει να φύγει για να μη φωνάζει την αστυνομία.

Ο μεθυσμένος έχει μείνει έκπληκτος και με παραπνεμένο ύφος ρωτάει τον μπάρμαν:

• Καλά ρε φιλαράκο σε πόσα μπαρ δουλεύεις εσύ; Ανυσήχησα

Ν Α Δ